

Aan: De minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, Z.Exc. Drs. A.D. Wiersma

Met afschrift aan: De Commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer

Betreft: Passend onderwijs voor hoogbegaafden en het besluit van AOb, CNV en Lerarencollectief

Datum: 4 november 2022

Hooggeachte heer Wiersma,

Geachte Kamerleden van de Commissie OCW,

Wij schrijven u naar aanleiding van het besluit van Algemene Onderwijsbond (AOB), het CNV en het Lerarencollectief om te stoppen met het overleg over passend onderwijs met het Ministerie van Onderwijs. De reden hiervoor is dat de stem van leraren en het werkveld onvoldoende gehoord wordt bij de gesprekken over passend en inclusief onderwijs. Een zorgelijk signaal dat wij herkennen t.a.v. het onderwijs voor hoogbegaafde kinderen. Onze dagelijkse praktijk laat zien dat het piept en kraakt in het passend onderwijs en dat verbeteringen onvoldoende merkbaar zijn voor ouders en hun kinderen. Dit blijkt ook duidelijk uit de Monitor Passend Onderwijs¹.

Onze inhoudelijke reactie van 5 oktober², kon nog onvoldoende ingaan op het besluit van AOB, CNV en Lerarencollectief, omdat die ontwikkeling plaatsvond terwijl deze brief werd afgerond en verzonden. Om die reden willen we in deze brief de situatie van passend onderwijs voor hoogbegaafden duiden in de context van het besluit van bovengenoemde onderwijsorganisaties.

We citeren hier het meest cruciale punt uit het bericht van de AOB waarin ze hun besluit toelichten: *“Passend onderwijs is voor een deel van het vertrekkende onderwijspersoneel dé reden om de sector te verlaten. Het systeem leidt tot frustraties en hoge werkdruk. Leraren moeten binnen de klas meer leerlingen met een extra zorgvraag bedienen dan voor de invoering van passend onderwijs.”*

AOB, CNV en Lerarencollectief hebben vragen over de haalbaarheid van passend, inclusief onderwijs. Een doel dat het Ministerie van OCW voor hoogbegaafde leerlingen lijkt te willen realiseren door vooral in te zetten op plusklassen.

Hierover schrijven we in onze brief van 5 oktober: *“Het onderwijs verkeert in crisis, een gezonde dosis realisme is daarom noodzakelijk. Er zijn onvoldoende leerkrachten voor voldoende en goede plusklassen en leerkrachten zijn overbelast. Een specialisatie erbij is daarom niet reëel.³ [...] Voltijd hb-voorzieningen bieden passend preventief en curatief onderwijs en bundelen kennis en ervaring. Hiermee ontlasten zij het reguliere onderwijs en bieden passend, inclusiever onderwijs dat in het licht van het lerarentekort goedkoper, efficiënter en passender is. Dit is in het belang van zowel hoogbegaafde kinderen als leerkrachten en voorkomt dat beide groepen uitvallen.”⁴*

Inclusief onderwijs betekent dat ieder kind dicht bij huis naar een reguliere school kan gaan. In het licht van het gebrek aan menskracht en de hoge werkdruk in het onderwijs pleiten we, net als in de

¹ Monitor passend onderwijs, Landelijk Ouderpanel, november 2022.

² <https://hbscholen.nl/wp-content/uploads/2022/10/Inhoudelijke-reactie-op-uw-brief-d.d.-15-juli.pdf>.

³ Plusklassen zijn een goede oplossing voor de ca. 7,5% meerbegaafde leerlingen, maar niet voor de ca. 2,5% hoogbegaafden; zij hebben vnl. voltijd hb-onderwijs nodig, zo blijkt uit de [situatieanalyse](#).

⁴ Liefst 25-40% van de thuiszitters is hoogbegaafd. Tevens lopen veel van hen vast in regulier of plusklassen, welke problematiek opgevangen moet worden door de docenten en ondersteuners voor wie de werkdruk al te hoog is (o.a. [Staat van de thuiszitters](#), [situatieanalyse](#), [onderzoek Willy de Heer](#)).

zorg, voor een efficiënte concentratie van specialistische kennis zodat er passend onderwijs is voor degenen die dat nodig hebben.

In het geval van voltijd hb-onderwijs wordt de ontwikkeling richting inclusief onderwijs door SWV's, scholen of besturen vaak eenzijdig geïnterpreteerd en ten onrechte aangevoerd als een argument dat voltijds hb-afdelingen onwenselijk zouden zijn.⁵ Het oplopende tekort aan voltijd hb-plekken leidt echter tot kinderen die exclusief op de gang of thuis zitten, kinderen die afstromen naar het speciaal onderwijs en toenemende kansongelijkheid. Terwijl voltijds HB-afdelingen juist heel inclusief zijn! Dit passende onderwijs hoeft zich niet af te spelen in aparte locaties voor speciaal onderwijs, maar is bij voorkeur op reguliere scholen waar vele mogelijkheden zijn voor ontmoeting en uitwisseling tussen hb-leerlingen en reguliere leerlingen. Kinderen op deze scholen spelen samen, ontfermen zich over elkaar, leren elkaar andere spellen, volgen gezamenlijke lessen en projecten, vieren samen feesten etc. Bovendien profiteren reguliere klassen en plusklassen van de geconcentreerde specialistische kennis die aanwezig is binnen de voltijd hb-afdelingen.

We willen u oproepen om naar het geluid uit de praktijk te luisteren en te zorgen voor een totaal dekkend aanbod voor hoogbegaafden in ieder SWV waar preventief en curatief voltijd hb-onderwijs een volwaardig onderdeel van is.⁶ Graag zien we dat u met plannen komt voor passend, inclusief onderwijs voor hoogbegaafde én andere kinderen die niet alleen realistisch en haalbaar zijn, maar vooral zorgen voor verbeteringen die daadwerkelijk merkbaar zijn in de klas. Dat kan alleen door te kiezen voor oplossingen die bewezen werken en voor leraren en ondersteuners uitvoerbaar zijn in de praktijk.

Met vriendelijke groet,

Samenwerkende hb-scholen

met Ouders & Onderwijs, Balans, Steq, Haviq, Atalanta, LAKS, Onderwijsaffaire, Boze Ouders

⁵ Een eenzijdige of beperkte interpretatie van inclusiviteit, geeft risico op uitsluiting en discriminatie. Ashley Terlouw, Alicia Dibbets & Stijn Verbeek. (2022, juni). *Gelijk recht doen Deelrapport Onderwijs: bij het parlementair onderzoek naar de mogelijkheden van de wetgever om discriminatie tegen te gaan*. Eerste Kamer der Staten-Generaal.

⁶ Een totaal dekkend aanbod van regulier PO, aangepast regulier PO (plusklassen en andere interventies), ontwikkelplekken (thuiszitters en kinderen die nog niet schoolbaar zijn) en preventief en curatief voltijd hb-onderwijs (zie [Concrete Handreikingen uit de PO-praktijk voor het plan van aanpak hoogbegaafdenonderwijs](#)).